

SOSIALISTINEN VALLANKUMOUS JA KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄMISOIKEUS

(TEESIT)

I. IMPERIALISMI, SOSIALISMI JA SORRETTUJEN KANSAKUNTIEN VAPAUTTAMINEN

Imperialismi on kapitalismin korkein kehitysvaihe. Pääoma on kasvanut edistyneimmissä maissa kansallisten valtioiden puitteiden yli ja asettanut kilpailun tilalle monopolin, luoden kaikki objektiiviset edellytykset sosialismin toteutumiselle. Tämän vuoksi Länsi-Euroopassa ja Yhdysvalloissa on päiväjärjestyksessä proletariaatin vallankumouksellinen taistelu kapitalististen hallitusten kukistamiseksi, porvariston pakkoluovuttamiseksi. Imperialismi sysää joukkoja tähän taisteluun, kärjistäen valtavassa mitassa luokkaristiriitoja ja huonontaen joukkojen asemaa niin taloudellisessa suhteessa — trustit, kallis aika — kuin myös poliittisessa suhteessa: militarismin kasvu, sotien taajeneminen, taantumuksen voimistuminen, kansallisuussorron ja siirtomaarosvouksen vakiintuminen ja laajeneminen. Voiton saatuaan sosialismin on saatettava välttämättömästi voimaan täydellinen demokratia, joten sen ei ole siis ainoastaan tehtävä kansakuntia täysin tasa-arvoisiksi, vaan sen on myös myönnettävä sorretuille kansakunnille itsemääräämisoikeus, s.o. oikeus vapaaseen valtiolliseen eroamiseen. Sellaiset sosialistiset puolueet, jotka eivät todista toiminnallaan niin nyt kuin vallankumouksen aikanakin ja sen voiton jälkeen, että ne vapauttavat sorretut kansakunnat ja rakentavat suhteensa niihin vapaan liiton pohjalle — ja vapaa liitto ilman eroamisoikeutta on valheellinen fraasi, — sellaiset puolueet pettäisivät sosialismin.

Demokratiakin on tietysti valtiomuoto, joka on häviävä silloin, kun valtio häviää, mutta niin käy vasta sitten, kun lopullisesti voittaneesta ja lujittuneesta sosialismista siirrytään täydelliseen kommunismiin.

2. SOSIALISTINEN VALLANKUMOUS JA TAISTELU DEMOKRATIAN PUOLESTA

Sosialistinen vallankumous ei ole kertakaikkinen tapahtuma eikä jokin yksi yhden rintaman taistelu, vaan se on kokonainen kausi kärkeviä luokkakonflikteja, pitkä sarja taisteluja kaikilla rintamilla, s.o. kaikista talouden ja politiikan kysymyksistä, taisteluja, jotka voivat päättyä vain porvariston pakkoluovuttamiseen. Perinjuurin virheellistä olisi luulla, että demokratian puolesta käyty taistelu kääntäisi proletariaatin pois sosialistisesta vallankumouksesta tai saattaisi varjoon, hämärän peittoon j.n.e. tämän vallankumouksen. Päinvastoin, niin kuin sosialismi ei voi voittaa, ellei se saata voimaan täydellistä demokratiaa, niin ei myöskään proletariaatti voi valmistautua voittamaan porvaristoa, ellei se käy kaikkinaista, johdonmukaista ja vallankumouksellista taistelua demokratian puolesta.

Yhtä virheellistä olisi luopua jostakin demokraattisen ohjelman kohdasta, esim. kansakuntien itsemääräämisoikeudesta, sillä perusteella, että se on muka imperialismin oloissa „käytännöllisesti mahdoton” tai „illusorinen”. Väite, että kansakuntien itsemääräämisoikeus on käytännöllisesti mahdoton kapitalismin puitteissa, lienee ymmärrettävä joko absoluuttisessa, taloudellisessa mielessä tai ehdollisessa, poliittisessa mielessä.

Edellisessä tapauksessa se on teoreettisesti perinjuurin virheellinen. Ensiksikin, siinä mielessä käytännöllisesti mahdottomia ovat kapitalismin vallitessa työrahat tai pulien poistaminen j.n.e. Mutta ei pidä lainkaan paikkaansa se, että kansakuntien itsemäärääminen olisi *niin ikään* käytännöllisesti mahdotonta. Toiseksi, yksikin esimerkki, Norjan eroaminen Ruotsista vuonna 1905, riittää kumoamaan „käytännöllisen mahdottomuuden” tässä mielessä. Kolmanneksi, olisi naurettavaa eittää, ettei uuden Puolan valtion, Intian valtion j.n.e. muodostuminen ole „käytännöllisesti” täysin „mahdollista” tänään tai huomenna, jos esim. Saksan ja Englannin poliittiset ja strategiset keskinäissuhteet hieman muuttuvat. Neljänneksi, ekspansioyrkimyksissään finanssipääoma ostaa ja lahjoo „vapaasti” vapaimmankin demokraattisen ja tasavaltalaisen hallituksen ja valinnalliset virkamiehet joka maassa, vaikka tämä maa olisikin „riip-

pumaton". Finanssipääoman, samoin kuin yleensä pääoman herruutta ei voida poistaa *minkäänlaisilla* valtiollisen demokratian alalla toimeenpannuilla uudistuksilla, mutta itsemäärääminen koskee kokonaan ja yksistään tätä alaa. Tämä finanssipääoman herruus ei kuitenkaan tee missään määrin olemattomaksi sitä merkitystä, mikä valtiollisella demokratialla on luokkasorron ja luokkataistelun vapaampana, laajempänä ja selvempänä *muotona*. Sen vuoksi kaikki sellaiset päätelmät, että eräs valtiollisen demokratian vaatimus on taloudellisessa mielessä „käytännöllisesti mahdoton” kapitalismin oloissa, johtuvat yleensä kapitalismin ja valtiollisen demokratian yleisten ja tärkeimpien suhteiden vääristä teoreettisesta määrittelemisestä.

Jälkimmäisessä tapauksessa tuo väite on epätäydellinen ja epätarkka, sillä ei ainoastaan kansakuntien itsemääräämisoikeus, vaan *kaikki* valtiollisen demokratian perusvaatimukset ovat imperialismin oloissa „käytännöllisesti mahdollisia” vain osittaisesti, pahasti runneltuina ja harvoina poikkeustapauksina (esim. Norjan eroaminen Ruotsista vuonna 1905). Kaikkien vallankumouksellisten sosialidemokraattien vaatima siirtomaiden viipymätön vapauttaminen on kapitalismin vallitessa myös „käytännöllisesti mahdoton” ilman useita vallankumouksia. Mutta siitä ei suinkaan seuraa, että sosialidemokratian olisi kieltäydyttävä käymästä hetikohtaista ja mitä päättävintä taistelua *kaikkien* näiden vaatimusten puolesta — sellainen kieltäytyminen olisi vain eduksi porvaristolle ja taantumukselle, — vaan siitä päinvastoin seuraa, että kaikki nuo vaatimukset on määriteltävä ja täytettävä vallankumouksellisesti eikä reformistisesti; ettei rajoituta porvarillisen julkisuuden puitteisiin, vaan särjetään ne; ettei tyydytä parlamentaarisii esiintymisiin ja sanallisiin vastalauseisiin, vaan vedetään joukot mukaan aktiiviseen toimintaan, laajennetaan ja voimistetaan taistelu jokaisen perustavaa laatua olevan demokraattisen vaatimuksen puolesta proletariaatin suoranaisesti hyökkäykseksi porvaristoa vastaan, s.o. sosialistiseksi vallankumoukseksi, joka pakkoluovuttaa porvariston. Sosialistinen vallankumous voi saada alkunsa ei ainoastaan suuresta lakosta tai katumielenosoituksesta, nälkämellakasta tai sotilaskapinasta taikka siirtomaakapinasta, vaan myös jokaisesta Dreyfusin jutun⁴⁷ tai Zabernin

välikohtauksen ⁴⁸ tapaisesta poliittisesta kriisistä tai sorrettun kansakunnan eroamiskysymystä koskevan kansanäänestyksen yhteydessä j.n.e.

Kansallisuussorron voimistuminen imperialismin oloissa ei anna aihetta sosialidemokratialle kieltäytyä käymästä „utooppista”, kuten porvaristo sanoo, taistelua kansakunnan eroamisvapauden puolesta, vaan se päinvastoin edellyttää käyttämään voimaperäisesti *myös* tällä pohjalla syntyviä konflikteja joukkotoiminnan sekä porvariston-vastaisten vallankumouksellisten esiintymisten aiheina.

3. ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUDEN MERKITYS JA SUHDE FEDERAATIOON

Kansakunnan itsemääräämisoikeus merkitsee yksinomaan oikeutta olla riippumaton valtiollisessa mielessä, oikeutta erota sortavasta kansakunnasta valtiollisesti. Konkreettisesti tämän valtiollisen demokratian vaatimisen tarkoituksena on täydellinen vapaus harjoittaa agitaatiota eroamisen puolesta ja eroamiskysymyksen ratkaiseminen eroavan kansakunnan keskuudessa suoritettavalla kansanäänestyksellä. Tämä vaatimus ei ole siis lainkaan samaa kuin vaatia eroamista, pirstomista, pikkuvaltioiden muodostamista. Se on vain kaikkea kansallisuussortoa vastaan suuntautuvan taistelun johdonmukainen ilmaus. Mitä lähempänä demokraattinen valtiojärjestelmä on täydellistä eroamisvapautta, sitä harvemmin ja heikommin tullaan käytännössä pyrkimään eroon, sillä suuret valtiot ovat kiistattomasti edullisimpia niin taloudellisen edistyksen kuin myös joukkojen etujen kannalta katsoen, ja ne käyvät yhä edullisemmiksi kapitalismin kasvaessa. Itsemääräämisen tunnustaminen ei ole samaa kuin tunnustaa federaatio periaatteena. Voidaan olla tämän periaatteen päättävä vastustaja ja demokraattisen sentralismin kannattaja ja katsoa silti federaatio kansallista eriarvoisuutta paremmaksi ainoana täydelliseen demokraattiseen sentralismiin johtavana tienä. Nimenomaan tältä näkökannalta Marx, joka oli sentralisti, katsoi, että Irlannin ja Englannin federaatiokin on parempi kuin Irlannin väkivaltainen alistaminen englantilaisten valtaan ⁴⁹.

Sosialismin päämääränä ei ole ainoastaan tehdä loppua ihmiskunnan pirstoutuneisuudesta pieniksi valtioiksi ja kaikenlaisesta kansakuntien eristyneisyydestä eikä ainoastaan lähentää kansakuntia, vaan myös yhdistää ne. Ja nimenomaan saavuttaaksemme tämän päämäärän meidän on toisaalta selitettävä joukoille Rennerin ja O. Bauerin niin sanotun „kansallisen kulttuuriautonomian”⁵⁰ aatteiden taantumuksellisuus, ja toisaalta vaadittava sorrettujen kansakuntien vapauttamista ei yleisissä epämääräisissä fraaseissa, ei sisällyksettömissä lausunnoissa eikä siinä muodossa, että „lykätään” kysymys sosialismin aikaan, vaan selvästi ja tarkasti määritellyssä poliittisessa ohjelmassa, jossa on otettu erikoisesti huomioon sortavien kansakuntien sosialistien ulkokultaisuus ja pelkuruus. Niin kuin ihmiskunta voi saada luokat häviämään vain sorretun luokan väliaikaisen diktatuurikauden kautta, niin se myös voi saada aikaan kansakuntien välttämättömän yhdistymisen vain sellaisen välikauden kautta, jolloin kaikki sorretut kansakunnat on täydellisesti vapautettu, t.s. ne ovat vapaita eroamaan.

4. KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄÄMISTÄ KOSKEVA KYSYMYS VALLANKUMOUKSELLISEN PROLETARIAATIN KANNALTA ASETETTUNA

Ei ainoastaan kansakuntien itsemääräämistä koskeva vaatimus, vaan *kaikki* muutkin demokraattisen minimiohjelmamme kohdat oli esitetty *aikaisemmin*, jo XVII ja XVIII vuosisadalla, pikkuporvariston taholta. Ja nytkin vielä pikkuporvaristo esittää ne *kaikki* utooppisesti näkemättä luokkataistelua ja sen voimistumista demokratian oloissa sekä uskoen „rauhalliseen” kapitalismiin. Nimenomaan sellainen kansaa pettävä ja kautskylaisten puolustama utopia on tasa-arvoisten kansakuntien rauhanomainen liitto imperialismin vallitessa. Tämän poroporvarillisen ja opportunistisen utopian vastapainoksi sosialidemokraattien ohjelmassa on asetettava kansakuntien jako sortaviin ja sorrettuihin, mikä on tärkeää, oleellisinta ja kiertämätöntä imperialismin oloissa.

Sortavien kansakuntien proletariaatti ei voi rajoittua yleisiin, kaavamaisiin, jokaisen pasifistisen porvarin hokemiin

fraaseihin, joissa yleensä vastustetaan aluevaltauksia ja puolustetaan kansakuntien tasa-arvoisuutta. Proletariaatti ei voi sivuuttaa vaitiololla kansallisuussortoon perustuvan valtion *rajoja* koskevaa kysymystä, joka on erittäin „vastenmielinen” imperialistiselle porvaristolle. Proletariaatti ei voi olla taistelematta sitä vastaan, että sorrettuja kansakuntia pidetään väkivalloin kyseisen valtion rajojen puitteissa, mutta sehän juuri merkitsee taistelua itse-määräämisoikeuden puolesta. Proletariaatin on vaadittava „oman” kansakuntansa sortamille siirtomaille ja kansakunnille vapautta valtiolliseen eroamiseen. Muussa tapauksessa proletariaatin internationalismi on olematonta ja sanallista, sorretun ja sortavan kansakunnan työläisten keskinäinen luottamus ja luokkasolidaarisuus on mahdotonta ja jää paljastamatta niiden reformististen ja kautsky-laisten itsemääräämisen puolustajien ulkokultaisuus, jotka ovat vaiti „heidän oman” kansakuntansa sortamista ja „heidän oman” valtionsa puitteissa väkivalloin pidetyistä kansakunnista.

Sorrettujen kansakuntien sosialistien on toisaalta erikokoisesti puolustettava ja ajettava käytännössä sorretun kansakunnan ja sortavan kansakunnan työläisten välisen täydellisen ja ehdottoman, m.m. järjestöllisen, yhtenäisyyden asiaa. Ilman sitä ei voida säilyttää proletariaatin itsenäistä politiikkaa eikä luokkasolidaarisuutta muiden maiden proletariaatin kanssa aikana, jolloin porvaristo vehkeilee, pettää ja juonittelee. Sorrettujen kansakuntien porvaristo käyttää näet aina kansallisen vapautuksen tunnuksia työläisten pettämiseen: sisäpolitiikassaan se käyttää näitä tunnuksia tehdäkseen taantumuksellisia sopimuksia hallitsevan kansakunnan porvariston kanssa (esim. Itävallan ja Venäjän puolalaiset sopivat taantumuksen kanssa sortaa-ukseen juutalaisia ja ukrainalaisia); ulkopoliitikassaan se koettaa solmia sopimuksia jonkin kilpailevan imperialistisen suurvallan kanssa toteuttaakseen omat rosvouspyrkimyksensä (Balkanin pikkuvaltioiden politiikka j.n.e.).

Se seikka, että jotain imperialistista valtakuntaa vastaan suuntautuvaa kansallista vapaustaistelua toinen „suur”-valta voi tietyissä oloissa käyttää yhtä imperialististen päämääriensä hyväksi, ei voi pakottaa sosialidemokratiaa kieltäytymään kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnus-

tamisesta, niin kuin sosialidemokraatteja ei voi pakottaa luopumaan tasavaltalaisuudesta se, että porvaristo käyttää monesti tasavaltalaisia tunnuksia tarkoituksenaan poliittinen petkus ja finanssirovous, kuten esim. romaanisissa maissa*.

5. MARXILAISUUS JA PROUDHONILAISUUS KANSALLISUUSKYSYMYKSESSÄ

Päinvastoin kuin pikkuporvarilliset demokraatit Marx piti poikkeuksetta kaikkia demokraattisia vaatimuksia porvariston johtamien kansanjoukkojen feodalisminvastaisen taistelun historiallisena ilmauksena eikä minään absoluuttina. Mikään näistä vaatimuksista ei ole sellainen, jota porvaristo ei voisi käyttää tai ei olisi käyttänyt tietyissä olosuhteissa välikappaleena työläisten pettämisessä. Tässä suhteessa on teoreettisesti perinjuurin väärin erottaa poliittisen demokratian vaatimuksista jokin yksi vaatimus, nimittäin kansakuntien itsemäärääminen, ja asettaa se muiden vaatimusten vastakohtaksi. Proletariaatti voi käytännössä säilyttää itsenäisyytensä vain siten, että se asettaa kaikista demokraattisista vaatimuksista, myös tasavallasta käymänsä taistelun riippuvaiseksi porvariston kukistamiseksi käymästään vallankumouksellisesta taistelusta.

Toisaalta päinvastoin kuin proudhonilaiset, „jotka kielsivät” kansallisuuskysymyksen „yhteiskunnallisen vallankumouksen nimessä”, Marx asetti etutilalle, pitäen silmällä ennen kaikkea edistyneimpien maiden proletariaatin luokkataistelun etuja, internationalismin ja sosialismin peruseriaatteen: kansa, joka sortaa toisia kansoja, ei voi olla vapaa⁵¹. Pitäen silmällä nimenomaan Saksan työläisten vallankumouksellisen liikkeen etuja Marx vaati vuonna 1848 Saksan voittoisaa demokratiaa julistamaan ja suomaan vapauden saksalaisten sortamille kansoille⁵². Pitäen

* On sanomattakin selvää, että kerrassaan naurettavaa olisi evätä itsemääräämisoikeus sillä perusteella, että se muka edellyttää „isänmaan puolustusta”. Sosialishovinitit ovat vedonneet yhtä oikeutetusti — t.s. yhtä perusteettomasti — vuosina 1914—1916 jokaiseen demokraatiavaatimukseen (esim. demokratian tasavaltaisuuteen) ja jokaiseen kansallisuussortoa vastaan tähdätyn taistelun määritelmään todistaakseen „isänmaan puolustuksen” oikeutetuksi. Hyväksyessään isänmaan puolustuksen Euroopan sodissa, esim. Ranskan suuren vallankumouksen sodissa tai Garibaldin sodissa, samoin kuin kieltäessään isänmaan puolustuksen vuosien 1914—1916 imperialistisessa sodassa marxilaisuus lähtee kunkin sodan konkreettisten historiallisten erikoisuuksien analyysistä eikä suinkaan mistään „yleisestä periaatteesta”, mistään erillisestä ohjelmakohdasta.

silmällä nimenomaan Englannin työläisten vallankumouksellista taistelua Marx vaati vuonna 1869 Irlannin eroamista Englannista, samalla kun hän lisäsi: „vaikkapa eroamisen jälkeen päädyttäisiinkin federaatioon”⁵³. Vain asettamalla tällaisen vaatimuksen Marx todella kasvatti Englannin työläisiä internationalismin hengessä. Vain siten hän saattoi vastoin opportunisteja ja porvarillista reformismia, joka ei ole vielä puolen vuosisadan kuluttuakaan suorittanut Irlannin „reformia”, ratkaista vallankumouksellisesti tuon historiallisen tehtävän. Vain siten Marx saattoi vastoin pääoman puolustajia, jotka kirkuvat pienten kansakuntien eroamisvapauden utooppisuudesta ja mahdottomuudesta ja paitsi taloudellisen, myös valtiollisen keskittymisen edistyksestä, puolustaa epäimperialistisesti tuota edistyksestä keskittymistä, puolustaa ei väkivaltaan, vaan kaikkien maiden proletaarien vapaaseen liittoon perustuva kansakuntien lähestymistä. Vain siten Marx saattoi joukkojen vallankumouksellisen toiminnan asettaa myös kansallisuuskysymysten ratkaisemisessa kansakuntien tasa-arvoisuuden ja itsemääräämisen sanallisen ja useinkin ulkokultaisen tunnustamisen vastakohtaksi. Vuosien 1914—1916 imperialistinen sota ja sen paljastamat opportunistien ja kautskylaisten ulkokultaisuuden Augiaan tallit ovat vahvistaneet silminnähävästi oikeaksi tuon Marxin politiikan, jonka pitää muodostua esikuvaksi kaikille edelläkävijämalle, sillä jokainen niistä sortaa nykyään vieraita kansakuntia*.

6. KOLME VALTIOTYYPPIÄ KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄÄMISEN KANNALTA

Tältä kannalta on erotettava kolme tärkeintä valtiotyyppiä:

Ensinnäkin Länsi-Euroopan kehittyneimmät kapitalistiset maat ja Yhdysvallat. Porvariston edistykseellinen kansalli-

* Usein vedotaan — esim. hiljattain saksalainen shovinisti Lensch „Die Glocke”⁵⁴ lehden 8. ja 9. n:o:ssa — siihen, että Marxin kielteinen suhtautuminen eräiden kansojen kansalliseen liikkeeseen, esim. v. 1848 olleeseen tšekkien liikkeeseen, todistaa, ettei kansakuntien itsemääräämisen tunnustaminen ole marxilaisuuden näkökannalta välttämätöntä. Mutta se ei pidä paikkaansa, sillä vuonna 1848 oli historiallisia ja poliittisia syitä erottaa toisistaan „taantumukselliset” ja vallankumoukselliset-demokraattiset kansakunnat. Marx oli oikeassa tuomitessaan edelliset ja kannattaessaan jälkimmäisiä⁵⁵. Itsemääräämisoikeus on eräs demokratian vaatimus, joka on tietysti alistettava palvelemaan demokratian yleisiä intressejä. Vuonna 1848 ja sitä seuraavina vuosina nuo yleiset intressit vaativat etupäässä taistelua tsarismia vastaan.

nen liike on päättynyt niissä jo kauan sitten. Jokainen näistä „suurista” kansakunnista sortaa vieraita kansakuntia siirtomaissa ja omassa maassaan. Hallitsevan kansakunnan proletariaatin tehtävät ovat niissä nimenomaan sellaisia, jollaisia sen tehtävät olivat XIX vuosisadalla Englannissa Irlannin suhteen*.

Toiseksi Euroopan itäosa: Itävalta, Balkanin maat ja varsinkin Venäjä. Niissä on juuri XX vuosisata kehittänyt erikoisesti porvarillis-demokraattisia kansallisia liikkeitä ja kärjistänyt kansallista taistelua. Näiden maiden proletariaatti ei voi täyttää tehtäviään: suorittaa loppuun maansa porvarillis-demokraattista uudistamista ja auttaa toisaalta muiden maiden sosialistista vallankumousta, ellei vaadita kansakuntien itsemääräämisoikeutta. Erittäin vaikeana ja erittäin tärkeänä tehtävänä niissä on sortavan kansakunnan työväen sekä sorretun kansakunnan työväen luokkataistelun yhteensulauttaminen.

Kolmanneksi puolisiirtomaat, sellaiset kuin Kiina, Persia ja Turkki, ja kaikki siirtomaat, joissa on yhteensä noin 1.000 miljoonaa asukasta. Toisissa niissä porvarillis-demokraattiset liikkeet ovat vasta alkamaisillaan ja toisissa ne eivät ole vielä läheskään päättäneet. Sosialistien ei ole vain vaadittava siirtomaiden ehdotonta, lunastuksetonta ja viipymätöntä vapauttamista — ja poliittisessa mielessä tämä vaatimus ei merkitse mitään muuta kuin nimenomaan itsemääräämisoikeutta; sosialistien on tuettava mitä päättävimmmin näiden maiden porvarillis-demokraattisen kansallisen vapausliikkeen vallankumouksellisia aineksia ja autettava niiden kapinaa — ja kun sattuu, myös niiden vallankumouksellista sotaa — niitä sortavia imperialistisia valtoja *vastaan*.

---

* Eräissä vuosien 1914—1916 sodan ulkopuolelle jääneissä pikkuvaltioissa, esim. Hollannissa ja Sveitsissä, porvaristo käyttää ututterasti hyväkseen „kansakuntien itsemääräämis”-tunnusta puoltaakseen osallistumista imperialistiseen sotaan. Siinä eräs syy, joka pakottaa näiden maiden sosialidemokraatteja kieltämään itsemääräämisen. Oikeaa proletariaatin politiikkaa, nimittäin sitä, että kielletään „isänmaan puolustus” *imperialistisessa* sodassa, puolustellaan väärillä perusteilla. Teoriassa se on marxilaisuuden vääristelyä ja käytännössä eräänlaista pikkukansallista rajoittuneisuutta, „suurvaltiasten” kansakuntien orjuuttamien kansakuntien *satoja miljoonia* käsittävän väestön unohtamista. Mainiossa kirjassaan „Imperialismi, sota ja sosialidemokratia” tov. Gorter on väärässä kieltäessään periaatteessa kansakuntien itsemääräämisen, mutta *soveltaa* tuota periaatetta oikein vaatiessaan Hollannin Intialle *viipymättä* „poliittista ja kansallista riippumattomuutta” ja paljastaessaan hollantilaiset opportunistit, jotka kieltäytyvät asettamasta sellaista vaatimusta ja taistelemasta sen puolesta.

7. SOSIALISHOVINISMI JA KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄÄMINEN

Imperialismin kausi ja etenkin vuosien 1914—1916 sota on asettanut edelläkävijämaissa tehtäväksi shovinismin ja nationalismin vastaisen taistelun. Sosialishovinistien, s.o. opportunistien ja kautskylaisten keskuudessa, jotka kaunistelevalt imperialistista, taantumuksellista sotaa soveltamalla siihen „isänmaanpuolustus”-käsitettä, ollaan pääasiassa kahta mieltä kansakuntien itsemääräämistä koskevassa kysymyksessä.

Toisaalla me näemme jokseenkin avomieliisiä porvariston palvelijoita, jotka puolustavat aluevaltauksia sillä verukkeella, että imperialismi ja poliittinen keskittyminen on edistyksestä, ja kieltävät itsemääräämisoikeuden muka utooppisena, illusorisena, pikkuporvarillisena j.n.e. Heihin kuuluvat Saksassa Cunow, Parvus ja äärimmäiset opportunistit, Englannissa osa fabianilaisia ja trade unionien johtajia ja Venäjällä opportunistit Semkovski, Liebmann, Jurkevitch y.m.

Toisaalla näemme kautskylaisia, joihin kuuluvat myös Vandervelde, Renaudel ja monet Englannin ja Ranskan pasifistit y.m. Heidän kantansa on se, että on säilytettävä yhtenäisyys ensin mainittujen kanssa, ja käytännössä he ovat täydellisesti näiden kaltaisia puolustaen itsemääräämisoikeutta pelkästään sanallisesti ja ulkokultaisesti: heidän mielestään on „liikaa” („zu viel verlangt”: Kautsky „Neue Zeit” * lehdessä 21. toukokuuta 1915) vaatia valtiollista eroamisvapautta, he eivät vaadi, että juuri sortavien kansakuntien sosialistien taktiikan pitäisi olla vallankumouksellista, vaan päinvastoin hämäröittävät näiden vallankumouksellisia velvollisuuksia, puolustavat näiden opportunistia, auttavat näitä pettämään kansaa, sivuuttavat juuri valtakunnan *rajaa* koskevan kysymyksen sellaisen valtakunnan suhteen, joka pitää väkivalloin alaisuudessaan vajaa-oikeudellisia kansakuntia j.n.e.

Niin edelliset kuin jälkimmäisetkin ovat opportunisteja, jotka prostituoivat marxilaisuutta menetettyään kaiken kykynsä ymmärtää Marxin taktiikan teoreettista merkitystä

* — „Uusi Aika”. *Toim.*

ja käytännöllistä tarpeellisuutta, taktiikan, jota hän selitti ottamalla Irlannin esimerkiksi.

Mitä tulee muuten aluevaltauksiin, niin niitä koskeva kysymys on tullut erittäin ajankohtaiseksi sodan yhteydessä. Mutta mitä on aluevaltaus? On helppoa vakuuttua siitä, että aluevaltauksia vastaan protestoiminen on joko kansakuntien itsemääräämisen tunnustamista tai se perustuu status quo'ta puoltavaan ja *kaikkea*, jopa vallankumouksellistakin, väkivaltaa vastustavaan pasifistiseen fraseologiaan. Sellainen fraseologia on perinjuurin valheellista ja sovittamattomassa ristiriidassa marxilaisuuden kanssa.

8. PROLETARIAATIN KONKREETTISET TEHTÄVÄT LÄHITULEVAISUUDESSA

Sosialistinen vallankumous voi alkaa aivan lähitulevaisuudessa. Proletariaatin hetikohtaiseksi tehtäväksi tulee siinä tapauksessa vallan valtaaminen, pankkien pakkoluovuttaminen ja muiden diktatuuritoimenpiteiden toteuttaminen. Porvaristo — ja etenkin fabianilais- ja kautskyilaistyypinen intelligenssi — yrittää silloin hajottaa ja jarruttaa vallankumousta tyrkyttämällä sille rajoitettuja, demokraattisia päämääriä. Joskin *kaikki* puhtaasti demokraattiset vaatimukset saattavat muodostua tietyssä mielessä vallankumouksen haitaksi silloin, kun proletaarit ovat jo alkaneet rynnäkön porvariston vallan perustoja vastaan, niin *kaikkien* sorrettujen kansojen vapauden (s.o. niiden itsemääräämisoikeuden) julistaminen ja voimaansaattaminen on oleva välttämättömästi tarpeellista sosialistisessa vallankumouksessa, niin kuin se oli tarpeellista porvarillis-demokraattisen vallankumouksen voittoa varten esim. Saksassa vuonna 1848 tai Venäjällä vuonna 1905.

Sosialistisen vallankumouksen alkuun saattaa kuitenkin olla vielä 5, 10 vuotta tai enemmänkin. Päiväjärjestyksessä on oleva joukkojen vallankumouksellinen kasvattaminen siinä hengessä, että sosialististen shovinistien ja opportunistien kuuluminen työväenpuolueeseen ja niiden voitto, sen tapainen kuin vuosien 1914—1916 voitto, kävisi mahdolliseksi. Sosialistien on selitettävä joukoille, että englantilaiset sosialistit, jotka eivät vaadi siirtomaille ja Irlannille eroamisvapautta; saksalaiset sosialistit, jotka eivät vaadi

siirtomaille, elsassilaisille, tanskalaisille, puolalaisille eroamisvapautta ja jotka eivät välittömästi ulota vallankumouksellista propagandaa ja vallankumouksellista joukkoliikettä myös kansallisuussortoa vastaan suuntautuvan taistelun alalle eivätkä käytä hyväksi sellaisia välikohtauksia kuin Zabernin välikohtausta harjoittaakseen mitä laajinta illegaalista propagandaa sortavan kansakunnan proletariaatin keskuudessa ja järjestääkseen katumielenosoituksia ja vallankumouksellisia joukkoesiintymisiä; venäläiset sosialistit, jotka eivät vaadi Suomelle, Puolalle, Ukrainalle y.m. eroamisvapautta j.n.e.,— että sellaiset sosialistit menettelevät kuin shovinistit, kuin veren ja lian peittämiä imperialististen monarkioiden ja imperialistisen porvariston lakeijat.

9. VENÄJÄN JA PUOLAN SOSIALIDEMOKRAATTIEN JA II INTERNATIONALEN SUHTAUTUMINEN ITSEMÄÄRÄÄMISEEN

Venäjän vallankumouksellisten sosialidemokraattien ja Puolan sosialidemokraattien väliset erimielisyydet itsemäärämiskysymyksessä tulivat esiin jo vuonna 1903, edustajakokouksessa, missä hyväksyttiin VSDTP:n ohjelma ja missä Puolan sosialidemokraattien valtuuskunnan vastalauseista huolimatta otettiin tähän ohjelmaan 9. pykälä, jossa hyväksytään kansakuntien itsemääräämisoikeus. Puolan sosialidemokraatit eivät ole sittemmin kertaakaan ehdottaneet puolueensa nimissä puolueemme ohjelman 9. pykälän poistamista tai sen sanamuodon muuttamista joksikin toiseksi.

Venäjällä, missä sorrettuihin kansakuntiin kuuluu vähintään 57% väestöstä, siis yli 100 miljoonaa, missä näiden kansakuntien asumia ovat etupäässä maan reuna-alueet, missä osa näistä kansakunnista on kulttuuritasoltaan isovenäläisiä korkeammalla, missä valtiollinen järjestelmä on luonteeltaan erikoisen barbaarista ja keskiaikaista, Venäjällä, missä porvarillis-demokraattista vallankumousta ei ole saatettu vielä päätökseen, sosialidemokraattien on demokraattisten ja sosialististen tehtäviensä vuoksi tunnustettava ehdottoman välttämättömästi tsarismien sortamien kansakuntien oikeus erota vapaasti Venäjästä. Vuoden 1912 tammikuussa uudistettu puolueemme hyväksyi vuonna 1913 päätöslauselman⁵⁶, jossa itsemääräämisoikeus tunnustetaan

oikeaksi ja selitetään nimenomaan yllämainitussa konkreettisessa merkityksessään. Isovenäläisen shovinismin riehunta vuosina 1914—1916 niin porvariston kuin myös opportunististen sosialistien keskuudessa (Rubanovitsh, Plehanov, „Nashe Delo” j.n.e.) saa meidät vieläkin enemmän korostamaan tätä vaatimusta ja tunnustamaan, että ne, jotka sen kieltävät, ovat käytännössä suurvenäläisen shovinismin ja tsarismien tukena. Puolueemme ilmoittaa, että se kieltäytyy mitä jyrkimmin ottamasta missään määrin vastuulleen sellaista itsemääräämisoikeuden vastustamista.

Puolan sosialidemokraattien kanta kansallisuuskysymyksessä käsittää uusimmassa sanamuodossaan (Puolan sosialidemokraattien julkilausuma Zimmerwaldin konferenssissa) seuraavat ajatukset:

Tuossa julistuksessa tuomitaan Saksan ja muiden maiden hallitukset, jotka katsovat „Puolan alueet” vakuudeksi tulevassa kompensaatiopelissä „riistäen Puolan kansalta mahdollisuuden päättää itse omasta kohtalostaan”. „Puolan sosialidemokraatit protestoivat jyrkästi ja virallisesti kokonaisen maan paloittelua ja osittelua vastaan”... Siinä ruoskitaan sosialisteja, jotka ovat jättäneet „sorrettujen kansojen vapauttamisen asian” Hohenzollernien huostaan. Siinä ilmaistaan vakaumus, että vain maailman vallankumouksellisen proletariaatin osallistuminen tähän lähes tyvään taisteluun, taisteluun sosialismista, „katkoo kansallisen sorron kahleet ja hävittää kaikki muukalaisvallan muodot turvaten Puolan kansalle mahdollisuuden kehittyä kaikin puolin vapaasti kansojen liiton tasavertaisena jäsenenä”. Julistus myöntää, että „puolalaisille” sota on „kaksinverroin veljesmurhasotaa” (Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan Bulletin, n:o 2, 27. IX. 1915, s. 15; venäjännös julkaistu kokoelmassa: „Internationale ja sota”, s. 97).

Nämä väitteet eivät oleellisesti eroa millään tavoin kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnustamisesta, ja niitä vaivaa vain poliittisten määritelmien vieläkin suurempi venyväisyys ja epämääräisyys kuin useimpia II Internationalen ohjelmia ja päätöslausemia. Jokainen yritys ilmaista nuo ajatukset täsmällisinä poliittisinä määritelmänä ja arvioida, sopivatko ne kapitalistiseen tai yksinomaan sosialistiseen järjestelmään, on osoittava sitäkin

kouraantuntuvammin, että Puolan sosialidemokraatit ovat väärässä kieltäessään kansakuntien itsemääräämisoikeuden.

Vuonna 1896 Lontoossa pidetyn kansainvälisen sosialistikongressin päätöstä, jossa tunnustetaan kansakuntien itsemääräämisoikeus, on täydennettävä edellä esitettyjen teesien pohjalla osoittamalla 1) että tämä vaatimus on erikoisen tarpeellinen imperialismin oloissa, 2) että kaikki poliittista demokratiaa tavoittelevat vaatimukset ja muun muassa tämäkin vaatimus ovat poliittisesti ehdollisia ja niillä on luokkasisältö, 3) että on välttämättömästi tehtävä ero sortavien kansakuntien sosialidemokraattien ja sorrettujen kansakuntien sosialidemokraattien konkreettisten tehtävien välillä, 4) että opportunistien ja kautskylaisten kohdalta itsemääräämisen tunnustaminen on epäjohtonmukaista, vain sanallista ja siitä johtuen poliittiselta merkitykseltään ulkokultaista, 5) että ne sosialidemokraatit, varsinkin suurvaltalaisten kansakuntien (isovenäläiset, englantilaiset ja amerikkalaiset, saksalaiset, ranskalaiset, italialaiset, japanilaiset y.m.) sosialidemokraatit, jotka eivät vaadi siirtomaille ja „omien” kansakuntiansa sortamille kansakunnille eroamisvapautta, ovat tosiasiallisesti samaa maata kuin shovinistit, 6) että tästä vaatimuksesta, samoin kuin kaikista muistakin poliittisen demokratian perusvaatimuksista käyty taistelu on välttämättä alistettava palvelemaan porvarillisten hallitusten kukistamiseksi ja sosialismin toteuttamiseksi käytävää vallankumouksellista joukkotaistelua.

Internationalen siirtyminen muutamien pienten kansakuntien ja etenkin Puolan sosialidemokraattien näkökannalle, jotka ovat erehtyneet kieltämään itsemääräämisen taistellessaan Puolan porvaristoa vastaan, joka pettää kansaa kansallisilla tunnuksilla, olisi teoreettinen virhe, marxilaisuuden vaihtamista proudhonilaisuuteen, ja käytännössä se merkitsisi pakostakin suurvaltalaisten kansakuntien mitä vaarallisimman shovinismin ja opportunistin tukemista.

*VSDTP:n Pää-äänenkannattajan
„Sotsial-Demokratian” toimitus*

Postskriptumi. Vastikään ilmestyneessä „Neue Zeitan” vuoden 1916 maaliskuun 3 pn numerossa Kautsky ojentaa avoimesti kätensä kristillisen sovinnon merkiksi mitä likai-

simman saksalaisen shovinismin edustajalle, Austerlitzille, kieltäen sorrettujen kansojen eroamisvapauden Habsburgien Itävallan osalta, mutta tunnustaen sen Venäjän Puolan osalta tehdäkseen lakeijan palveluksen Hindenburgille ja Vilhelm II:lle. Selvempää kautskylaisuuden itsepaljastusta olisi vaikea toivoakaan!

Kirjoitettu tammi- — helmikuussa 1916

Julkaistu huhtikuussa 1916

„Vorbote“ aikakauslehden 2. n:ossa

Venäjän kielellä julkaistu lokakuussa 1916

„Sbornik Sotsial-Demokrata“

kokoelmassa № 1

*Julkaistaan kokoelman
tekstin mukaan*
